

BURSA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SOSYAL BİLGİLER

7. SINIF

3. ÇALIŞMA FÖYÜ

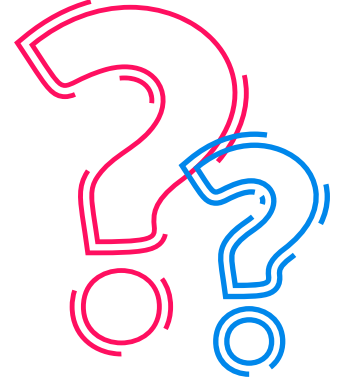
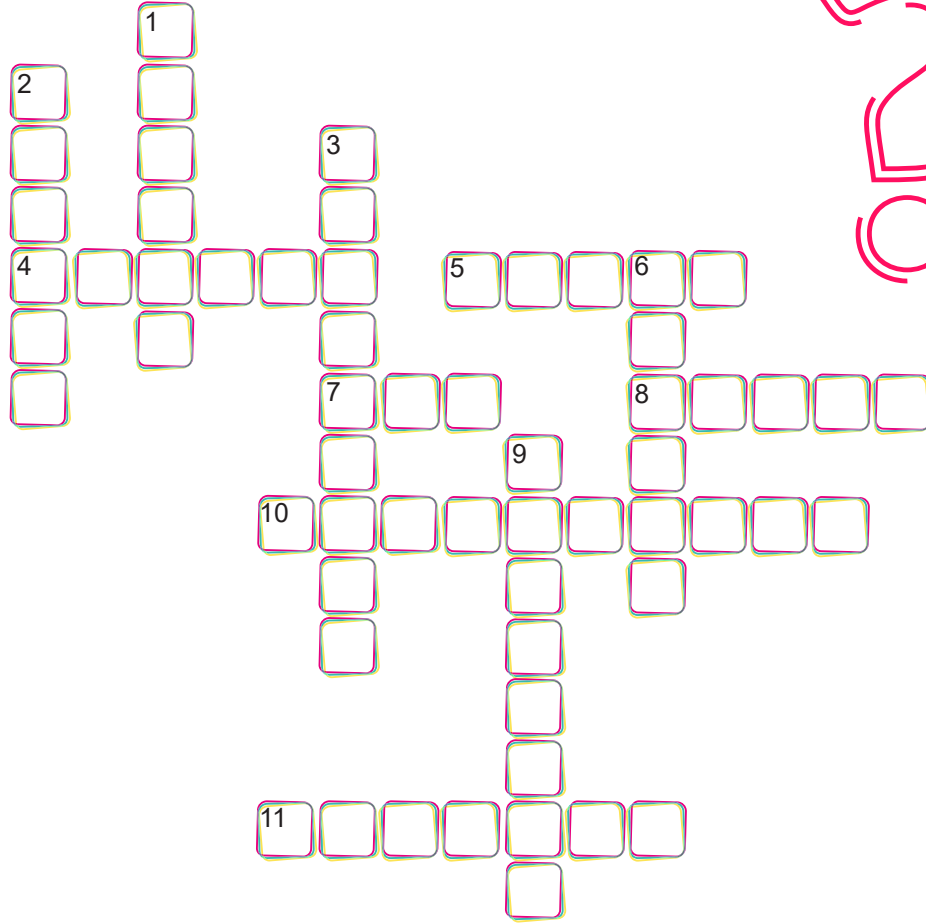
Sabahattin DÜLGER	İl Millî Eğitim Müdürü
Mahmut KARAKAYA	Şube Müdürü
Volkan ÇIRAKOĞLU	ÖDM Ekip Sorumlusu
Petek ÇELİK	Branş Koordinatörü
Şule YURTERİ	Soru Yazarı
Olçay TUGAY TİKİL	Tasarım
Gamze GENÇBAYRAKDAR	Dizgi

ETKİNLİK-1

Aşağıdaki soruları cevaplayarak çengel bulmacayı çözünüz.

Yukarıdan Aşağıya

- 1) İnsanla ilgili konuların tamamı.
- 2) Belirli faaliyet ve işlemler sonucu yeni bir mal veya hizmet meydana getirme, tüketim karşıtı.
- 3) İnsan nüfusunu yapı, gelişme ve dağılım açısından inceleyen bilim.
- 6) Köyler, şehirler, ülkeler arasında bir yerden bir yere gidiş geliş.
- 9) Yabancı ülkelere gidecek olanlara yetkili kuruluşça verilen, yabancı ülke yetkililerinin kimlik incelemesinde geçerli olan belge.

Soldan Sağa

- 4) Dinlenme, eğlenme, görme, tanıma vb. amaçlarla yapılan gezi.
- 5) Bir ülkede, bir bölgede, bir evde belirli bir anda yaşayanların oluşturduğu toplam sayı.
- 7) Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma.
- 8) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nin kısaltması.
- 10) Koyun ve sığır sürülerinin yazın yaylaya çıkarılması işi.
- 11) Kazanç amacıyla yürütülen alım satım etkinliği.

Yerleşme özgürlüğünün sınırlanabileceği durumlardan biri de “sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek” tir. Bu durumda devlet, çarpık kentleşmeyi önlemek ve planlı kentleşmeyi gerçekleştirmek için imar planları hazırlar ve bu plan dışında bulunan alanlara yerleşmeye izin vermez.

ETKİNLİK-2

Aşağıdaki bilgilerden doğru olanlara (D), yanlış olanlara (Y) yazınız.

1) İç göçler ülke nüfusunu değiştirir.

.....

2) Beyin göçü veren ülkelerin kalkınma hızları yavaşlar.

.....

3) Milli parklara yerleşmek yasak değildir.

.....

4) Ülkemizde nüfus her bölgeye eşit dağılmıştır.

.....

5) Mevsimlik göçler yılın belirli dönemlerinde yapılan geçici göçlerdir.

.....

6) Yerleşme ve seyahat özgürlüğü anayasa ile korunmaz.

.....

7) Dağlık ve engebeli alanlarda nüfus yoğunluğu seyrektir.

.....

8) Tarımda çalışan kişi sayısı ile ürün verimliliği doğru orantılıdır.

.....

9) Seyahat özgürlüğü, kamu güvenliği ve sağlığının korunması söz konusu olduğunda sınırlandırılabilir.

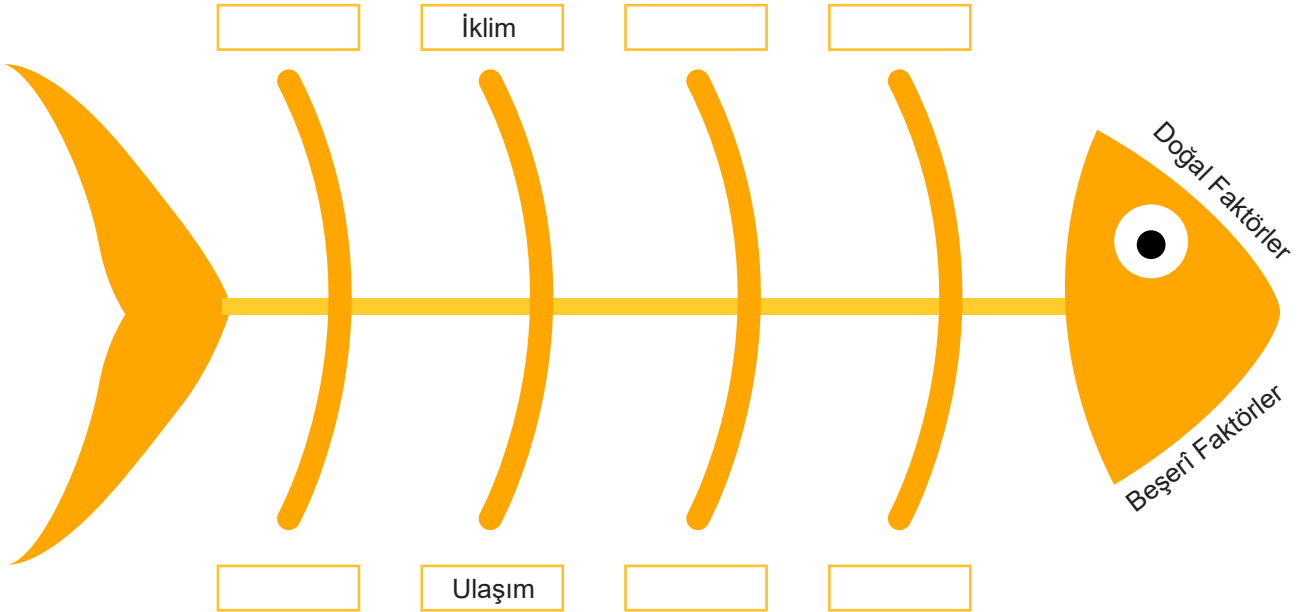
.....

İnsanlık tarihinin ilk dönemlerinde nüfus dağılışı daha çok doğal koşullar egemendi. Bu nedenle insanlar, iklimin uygun olduğu alanlarda, su kaynaklarının bulunduğu ve tarıma elverişli yerlerde yaşamışlardır. Günümüzde ise nüfus dağılışı doğal koşullar etkili olmakla birlikte beşerî faktörlerin etkisi ön plandadır.

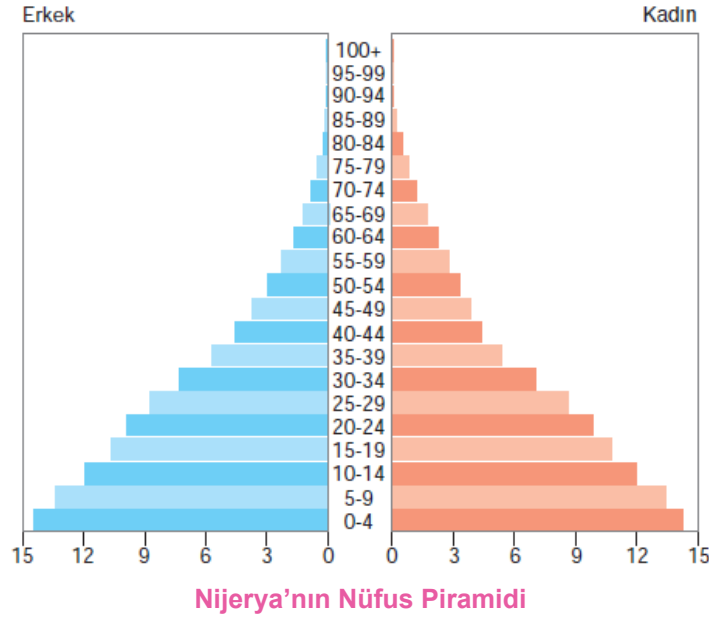
ETKİNLİK-3

Yerleşmeyi etkileyen doğal ve beşerî faktörleri örnekteki gibi yerleştiriniz.

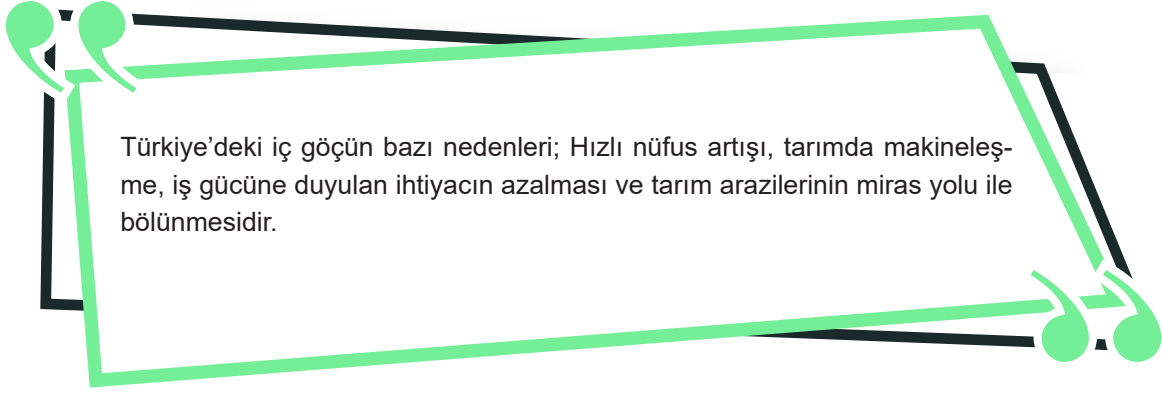
Nüfustaki doğum ile ölüm oranı arasındaki farka nüfus artış hızı denir. Nüfus artış hızı ile nüfus artışını birbirine karıştırmamak gerekir. Nüfus artış hızının düşmesi, nüfusun azalması anlamına gelmez sadece nüfusun yavaş arttığı anlamına gelir.

ETKİNLİK-4

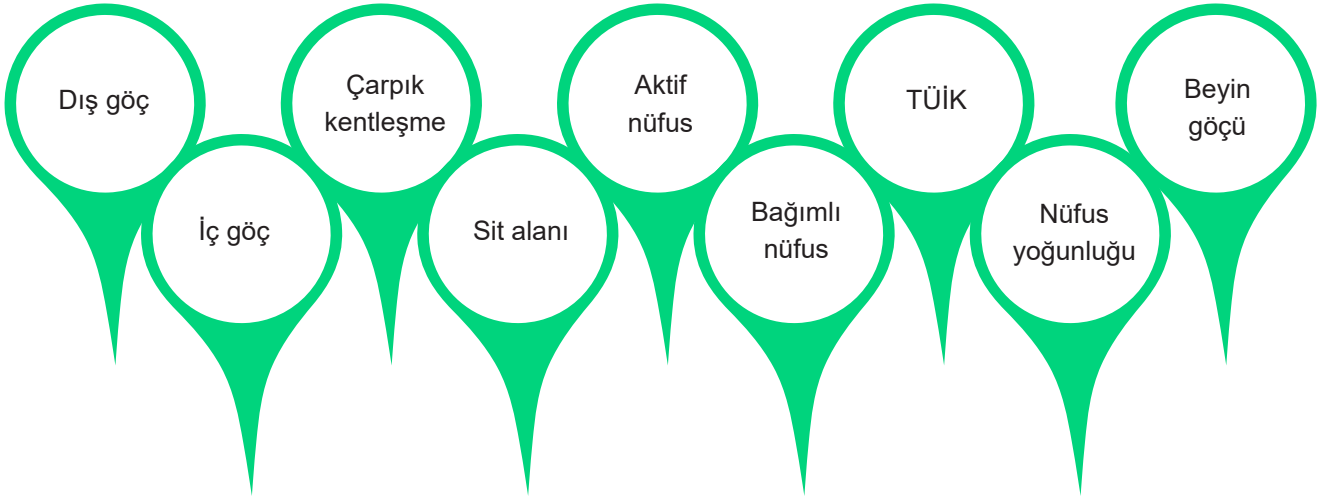

Nijerya nüfus piramidi ile ilgili yapılan çıkarımlardan doğru olanlara “D” yanlış olanlara “Y” yazınız.

- ☐ 1- Nijerya'nın yaşlı nüfusu fazladır.
- ☐ 2- Kadın ve erkek nüfusu birbirine yakındır.
- ☐ 3- Nijerya'da ortalama yaşam süresi kısadır.
- ☐ 4- 10-14 yaş grubu 15-19 yaş grubundan azdır.
- ☐ 5- Nijerya genç ve dinamik bir nüfusa sahiptir.
- ☐ 6- 0-4 yaş grubunda erkek nüfusu kadın nüfusundan fazladır.
- ☐ 7- Nüfus piramidi, Nijerya'nın gelişmiş bir ülke olduğunu gösterir.
- ☐ 8- Piramidin tabanının geniş olması Nijerya'da doğumların az olduğunu gösterir.

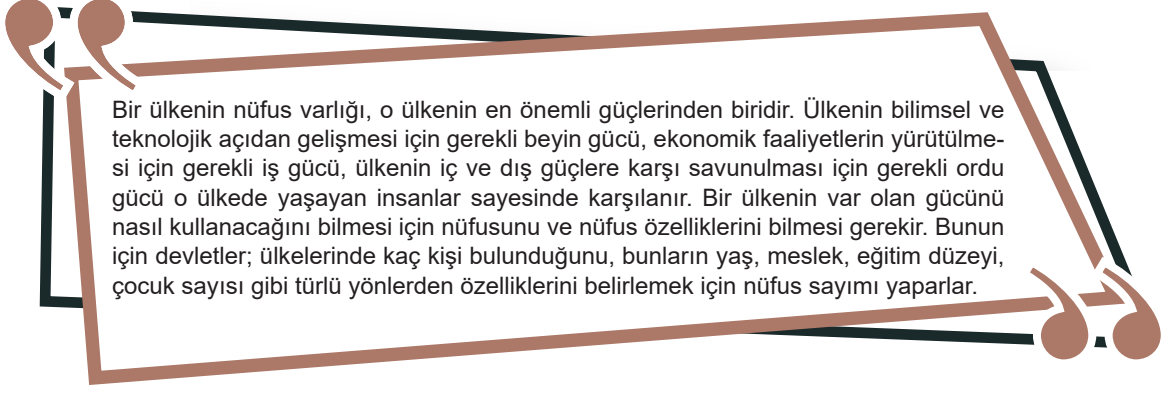

ETKİNLİK-5

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri yukarıdaki kavramlardan uygun olanlarla doldurunuz.

- 1) Bir toplumda ekonomik olarak üretken olmayan nüfusadenir.
- 2) Ülke sınırları içinde bir yerden başka bir yere gerçekleşen nüfus hareketlerinedenir.
- 3) Plansız, kent değerleri göz önüne alınmadan binalar yaparak şehirleşmeyedenir.
- 4), bir ülkeden başka bir ülkeye yapılan göçtür.
- 5) Nüfusun 15 - 64 yaş grubunda olan, üretimin herhangi bir aşamasında yer alan, çalışma yeteneğine sahip bölümedenir.
- 6) Kilometrekareye düşen insan sayısınadenir.
- 7) İleri düzeydeki meslek ve bilim insanları ile uzmanların gelişmiş bir ülkede yerleşip çalışmak için kendi ülkelerinden ayrılmalarınadenir.
- 8) ülkemizde nüfus sayımlarını yapan ve sonuçlarını değerlendiren kurumdur.
- 9) Tarih öncesinden günümüze kadar değişik çağlar ve uygarlıkların kültür değerlerini temsil eden, eser veya kalınların bulunduğu yerleredenir.

ETKİNLİK-6

Ülkelerin nüfus özellikleri zamanla değişir. Nüfus piramitleri ülkelerin değişen nüfus özellikleri ve gelişmişlik düzeyleri hakkında bilgiler verir. Piramidin taban kısmının geniş olması yüksek doğum oranını, dar olması ise düşük doğum oranını gösterir. 65 yaş ve üzeri nüfus fazla ise ülkenin gelişmiş, az ise gelişmemiş olduğu anlaşılır.

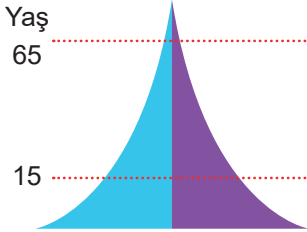
Nüfus piramitleri verilen ülkelerin gelişmişlik düzeylerini aşağıdaki tablodan seçerek boş bırakılan alanlara yazınız.

Az gelişmiş ülke

Gelişmekte olan ülke

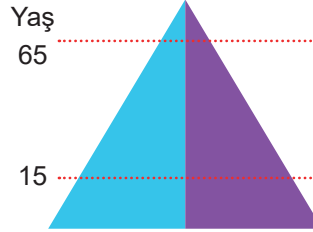
Gelişmiş ülke

1

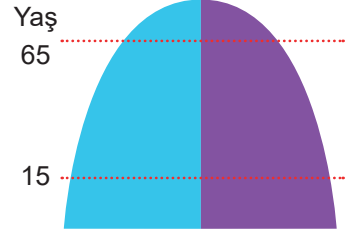
.....

2

.....

3

.....

2017 yılı itibarıyla 80 milyon 810 bin 525 kişi olan ülke nüfusu, 1 milyon 193 bin 357 kişilik artışla 2018 sonunda 82 milyon 3 bin 882 kişiye ulaştı.

Bursa'nın 2017'de 2 milyon 936 bin 803 olan nüfusu 2 milyon 994 bin 521'e çıktı. Yüzde 12.1 olan nüfus artış hızı da yüzde 19.5'e yükseldi. Nüfus bir yılda 57 bin 718 kişi arttı.

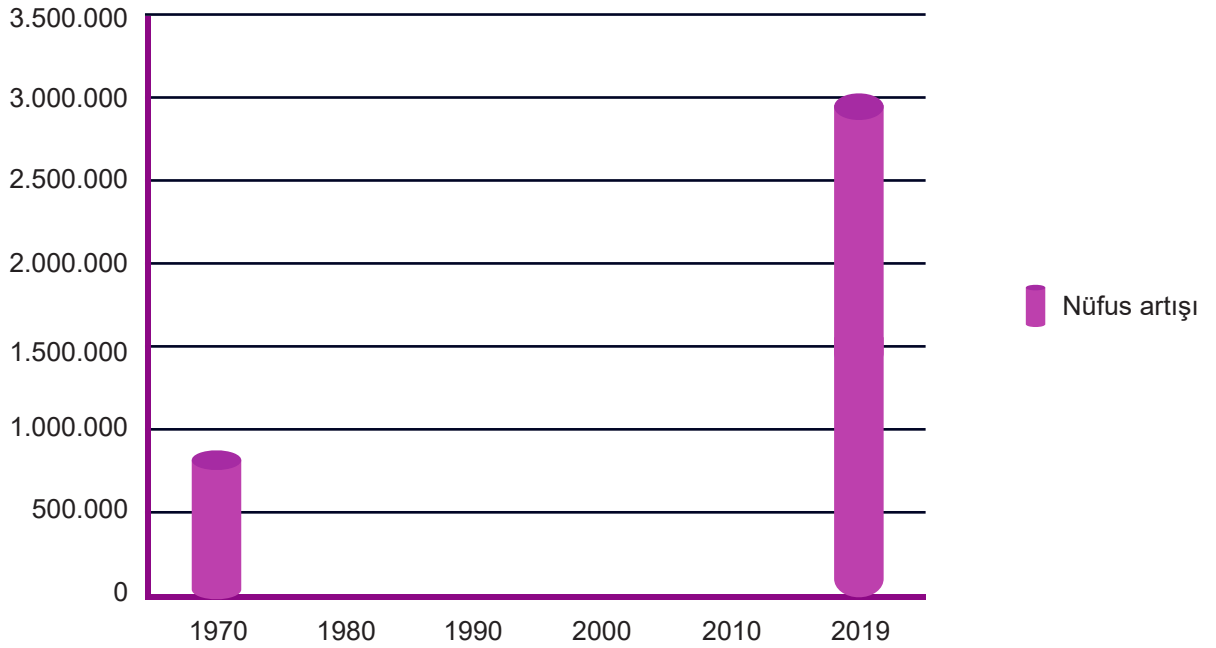
Kilometrekareye düşen kişi sayısı olarak tanımlanan nüfus yoğunluğu ise Bursa'da 287 oldu.

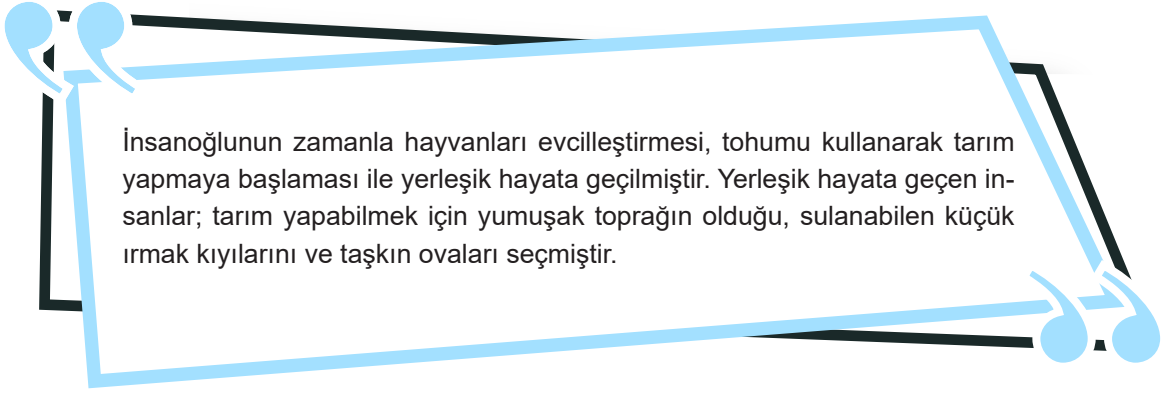
ETKİNLİK-7

Bursa ilinin farklı yıllara ait nüfus verilerini sütun grafiği üzerine örnekteki gibi yerleştiriniz.

1970	1980	1990	2000	2010	2019
847.884	1.148.492	1.603.137	2.125.140	2.605.495	3.056.120

Nüfus Artış Grafiği

ETKİNLİK-8

Aşağıdaki tabloda şehirlere ait bazı yerleşim özellikleri verilmiştir. Bu özelliklerin yerleşmeyi etkileyen faktörlerden hangilerine ait olduğunu örnekteki gibi işaretleyerek belirtiniz.

	YERLEŞMEYİ ETKİLEYEN DOĞAL FAKTÖRLER				YERLEŞMEYİ ETKİLEYEN BEŞERÎ FAKTÖRLER					
	Su Kaynakları	Bitki Örtüsü	Yer Şekilleri	İklim	Tarım	Ulaşım	Turizm	Sanayi	Madencilik	Sosyal ve Kültürel Faktörler
Çatalhöyük'ün ırmak kıyısında, verimli ve yumuşak toprağın olduğu düz bir alanda kurulması.	✓		✓		✓					
Antalya'nın zengin bitki örtüsü çeşitliliği yanında doğal güzellikleriyle de gelişmesi.										
Batman'ın, petrolün çıkarılmaya başlanması ve petrol rafinerisinin kurulmasından sonra bölgenin en büyük yerleşim yerleri arasına girerek gelişmesi.										
Bursa'nın İpek Yolu üzerinde ılıman iklime, zengin orman kaynaklarına sahip, düz ve verimli bir ovada kurulması.										
Ankara'nın eğitim, sağlık, kültür, sanat, sanayi tesisleri vb. özellikler bakımından gelişmiş olduğu için tercih edilmesi.										
İzmir'in uluslararası bir limana, farklı alanlarda hizmet veren birçok sanayi tesisine ve uygun iklim koşullarına bağlı olarak gelişmesi.										

İnsanoğlu; soğuk hava ve yabani hayvanlardan korunmak amacı ile avlayabilecekleri hayvanların, toplayabilecekleri meyve, sebze ve tohumların olduğu su kaynaklarına yakın mağaralar, ağaç kovukları gibi doğal barınaklarda yaşamaya başladı. Zamanla bu alanlar nüfusun toplandığı yerler oldu. Anadolu'daki Karain (Antalya) ve Yarımburgaz (İstanbul) gibi mağaralar insanların bu dönemdeki yaşantılarına dair izler taşır.

ETKİNLİK-9

Nüfus artışının olumlu ve olumsuz sonuçlarını tablodaki bilgilerle örnekteki gibi eşleştiriniz.

1) Vergi gelirleri artar.

2) Sağlık ve eğitim hizmetlerinde aksaklıklar oluşur.

3) Üretim artar.

4) Çevre sorunları artar.

5) İş gücü artar.

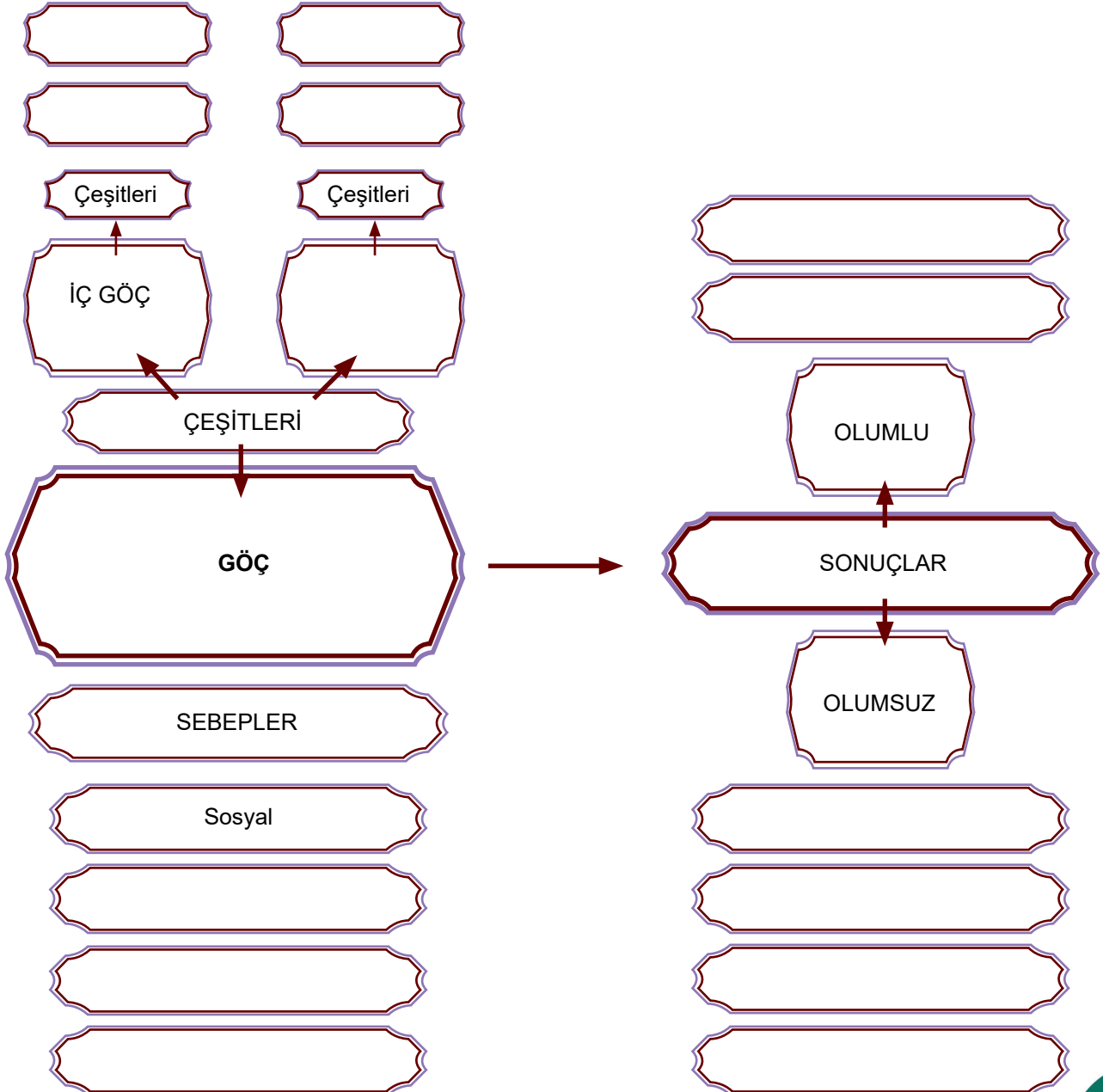
6) Ülkelerin kalkınma hızı yavaşlar.

Yerleşim: Bir toplumsal küme ya da kalabalık bir nüfus topluluğunun yaşamak ve ekonomik etkinliklerini sürdürebilmek için belli bir yeri seçme eylemidir. Bu amaçlarla seçilip yerleşilen kent, kasaba, köy ya da daha küçük bir yerdir.

ETKİNLİK-10

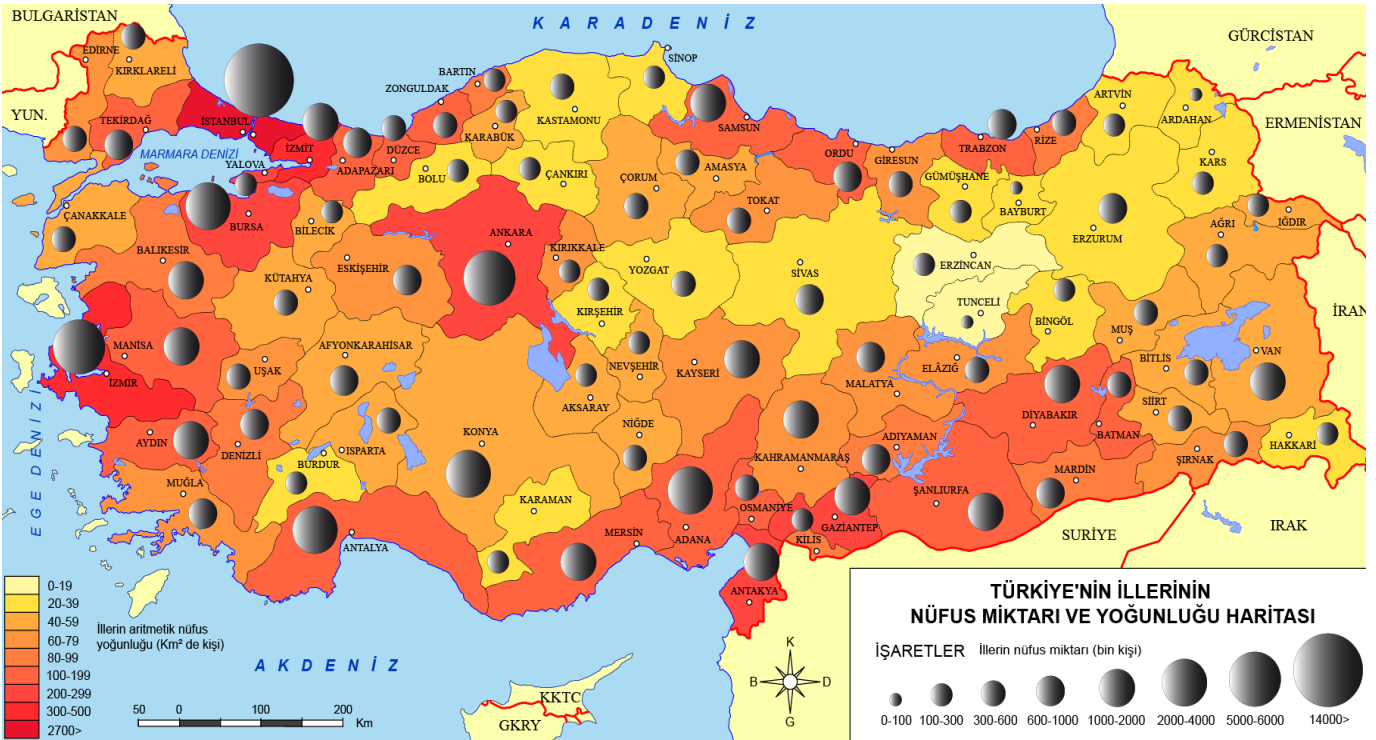
Kavram haritasını uygun ifadelerle doldurunuz.

Ülkemiz, 2017 yılı itibarıyla 80 milyon 810 bin 525 kişilik nüfusu ile dünyadaki çoğu ülkeden daha kalabalık bir nüfusa sahiptir. Bu kalabalık nüfus, ülkemizin her yerine eşit dağılmamıştır. Ekonomik faaliyetleri gelişmiş, ulaşımı kolay, ılıman deniz ikliminin görüldüğü ovalık alanlarda nüfus yoğun iken karasal iklimin görüldüğü dağlık alanlarda nüfus seyrek.

ETKİNLİK-11

Aşağıdaki soruları haritaya göre cevaplayınız.

1) Nüfus yoğunluğu en fazla olan il hangisidir?

2) Nüfus yoğunluğu en az olan il hangisidir?

3) İç Anadolu Bölgesi'nin en yoğun nüfuslu kenti hangisidir?

4) Nüfus yoğunluğu en az olan bölgemiz hangisidir?

5) Nüfus yoğunluğu en fazla olan bölgemiz hangisidir?

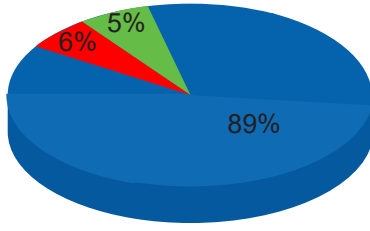
ETKİNLİK-12

Doğru bilgileri takip ederek ulaşılacak çıkışı işaretleyiniz.

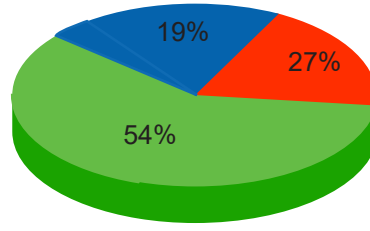

TEST - 1

Ülkemizde çalışan nüfusun iş kollarına dağılımı grafiklerde gösterilmiştir.

1927

2017

■ Tarım
■ Sanayi
■ Hizmet

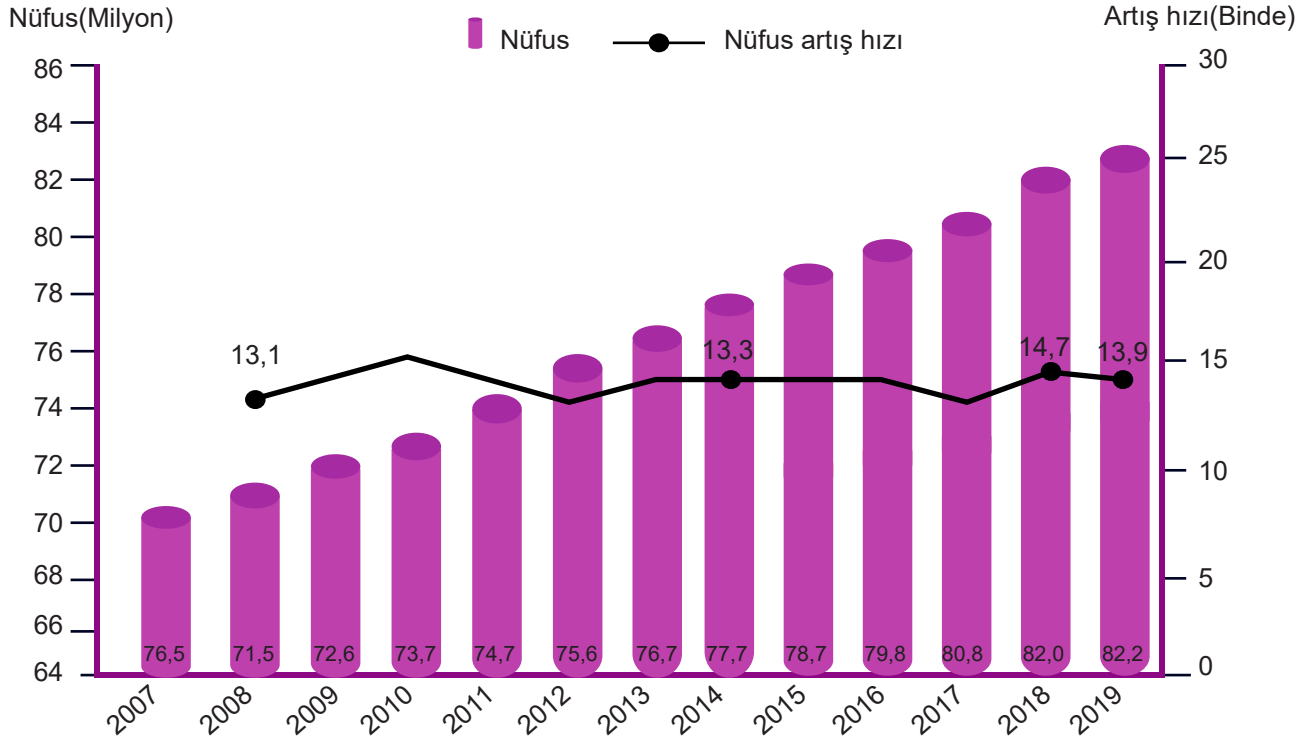
Grafiklere göre,

- I. Hizmet sektöründe çalışan nüfus oranı artmıştır.
- II Sanayi sektöründe çalışan nüfus yeterli değildir.
- III. Tarımda çalışan kişi sayısının azalması, ürün verimliliğini etkilemiştir.

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III

TEST - 2

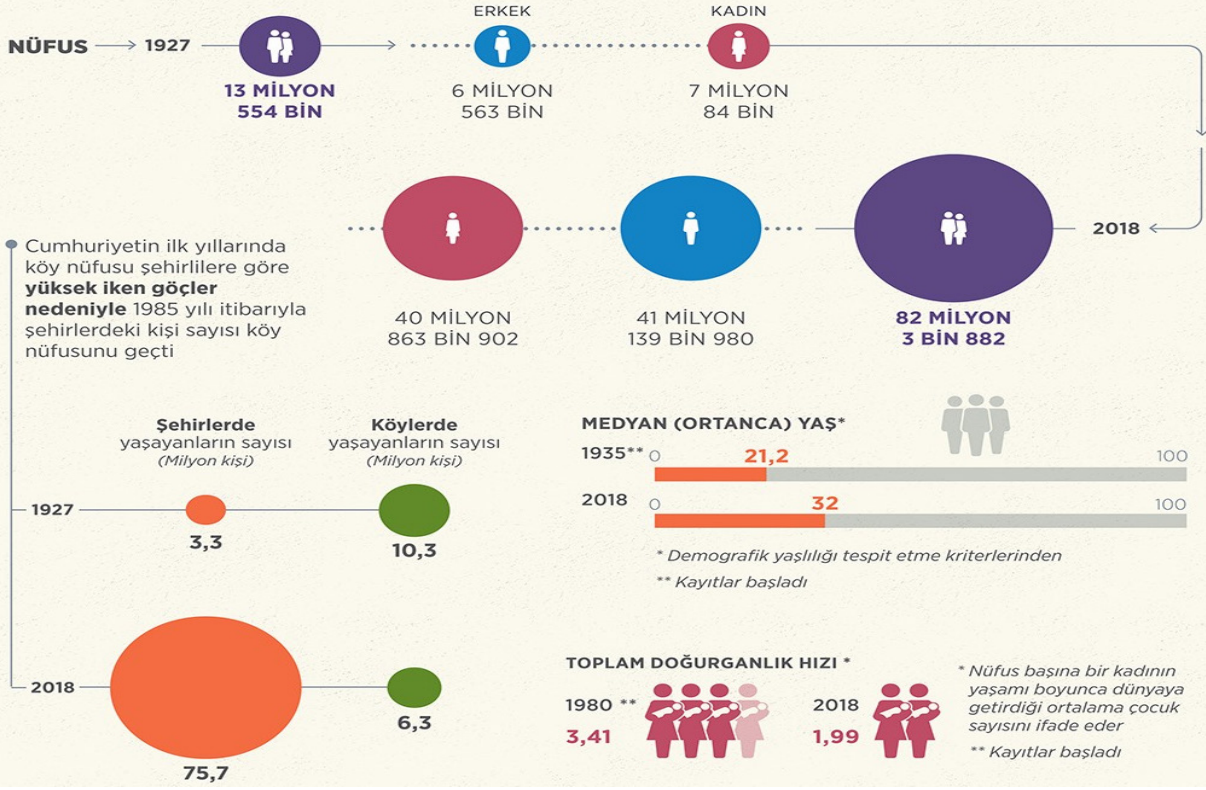
Grafikte 2007-2019 yılları arasında Türkiye nüfusu ve nüfus artış hızı verilmiştir.

Grafiğe göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Nüfus artış hızımız sabit değildir.
- B) Ülkemizin nüfusu sürekli artmıştır.
- C) 2012 yılında ülkemizin nüfusu azalmıştır.
- D) En yüksek nüfus artış hızı 2010 yılında olmuştur.

İlk nüfus sayımından günümüze değişen Türkiye

Cumhuriyet tarihinde ilk nüfus sayımı 28 Ekim 1927'de yapıldı. 2007'de "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi"ne geçilmesiyle yıllık bazda verilerin toplanması sağlandı

TEST - 3

Görselden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) 1927'de köy nüfusu şehir nüfusundan fazladır.
- B) Cumhuriyetin ilk yıllarında hızlı bir sanayileşme başlamıştır.
- C) 2007 yılında "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi" ne geçilmiştir.
- D) Cumhuriyet tarihinin ilk nüfus sayımı 1927 yılında yapılmıştır.

TEST - 4

Anayasamızın 23. maddesi ile yerleşme ve seyahat özgürlüğümüz güvence altına alınmıştır. Ancak bazı durumlarda bu hakkımız kısıtlanabilir.

Buna göre;

- I. Suç işlenmesini önlemek
 - II. Sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak
 - III. Sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek
- hangi durumlarda yerleşme özgürlüğü kısıtlanabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) I, II ve III

CEVAPLAR

ETKİNLİK-1

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1-BEŞERÎ

2-ÜRETİM

3-DEMOGRAFİ

6- ULAŞIM

9- PASAPORT

SAĞDAN SOLA

4- TURİZM

5- NÜFUS

7- GÖÇ

8- ADNKS

10- YAYLACILIK

11- TİCARET

ETKİNLİK-2

1)İç göçler ülke nüfusunu de-
ğiştirir.

Y

2)Beyin göçü veren ülkelerin
kalkınma hızları yavaşlar.

D

3)Milli parklara yerleşmek ya-
sak değildir.

Y

4)Ülkemizde nüfus her bölge-
ye eşit dağılmıştır.

Y

5)Mevsimlik göçler yılın belirli
dönemlerinde yapılan geçici
göçlerdir.

D

6)Yerleşme ve seyahat özgür-
lüğü anayasa ile korunmaz.

Y

7)Dağlık ve engebeli alanlar-
da nüfus yoğunluğu seyrektilir.

D

8)Tarımda çalışan kişi sayısı
ile ürün verimliliği doğru oran-
tılıdır.

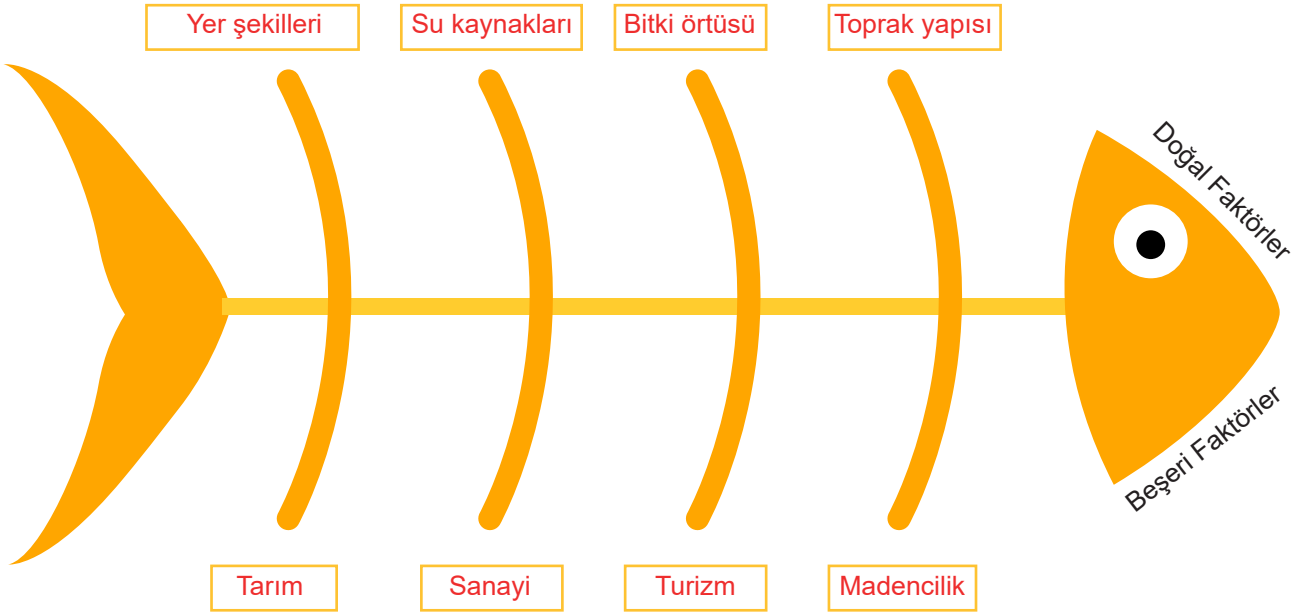
Y

9)Seyahat özgürlüğü, kamu
güvenliği ve sağlığının korun-
ması söz konusu olduğunda
sınırlandırılabilir.

D

ETKİNLİK-3

ETKİNLİK-4

- (Y) 1- Nijerya'nın yaşlı nüfusu fazladır.
- (D) 2- Kadın ve erkek nüfusu birbirine yakındır.
- (D) 3- Nijerya'da ortalama yaşam süresi kısadır.
- (Y) 4- 10-14 yaş grubu 15-19 yaş grubundan azdır.
- (D) 5- Nijerya genç ve dinamik bir nüfusa sahiptir.
- (D) 6- 0-4 yaş grubunda erkek nüfusu kadın nüfusundan fazladır.
- (Y) 7- Nüfus piramidi, Nijerya'nın gelişmiş bir ülke olduğunu gösterir.
- (Y) 8- Piramidin tabanının geniş olması Nijerya'da doğumların az olduğunu gösterir.

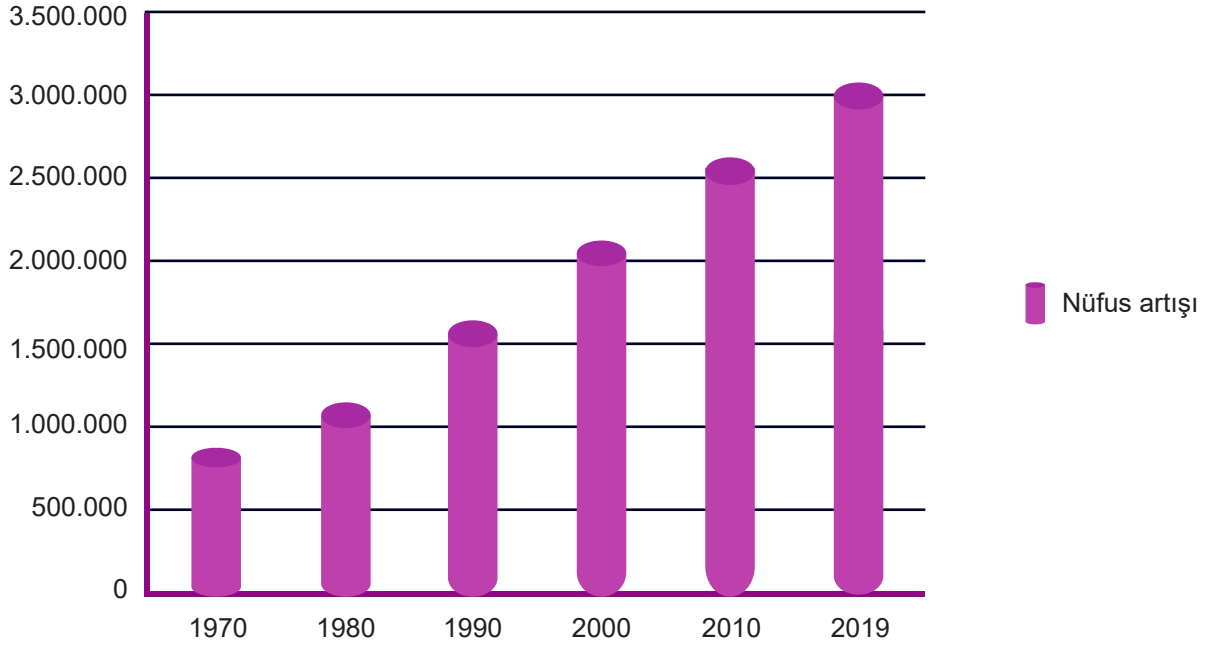
ETKİNLİK-5

- 1) Bir toplumda ekonomik olarak üretken olmayan nüfusa **bağımlı nüfus** denir.
- 2) Ülke sınırları içinde bir yerden başka bir yere gerçekleşen nüfus hareketlerine **iç göç** denir.
- 3) Plansız, kent değerleri göz önüne alınmadan binalar yaparak şehirleşmeye **çarpık kentleşme** denir.
- 4) **Dış göç**, bir ülkeden başka bir ülkeye yapılan göçtür.
- 5) Nüfusun 15 - 64 yaş grubunda olan, üretimin herhangi bir aşamasında yer alan, çalışma yeteneğine sahip bölüme **aktif nüfus** denir.
- 6) Kilometrekareye düşen insan sayısına **nüfus yoğunluğu** denir.
- 7) İleri düzeydeki meslek ve bilim insanları ile uzmanların gelişmiş bir ülkede yerleşip çalışmak için kendi ülkelerinden ayrılmalarına **beyin göçü** denir.
- 8) **TÜİK** ülkemizde nüfus sayımlarını yapan ve sonuçlarını değerlendiren kurumdur.
- 9) Tarih öncesinden günümüze kadar değişik çağlar ve uygarlıkların kültür değerlerini temsil eden, eser veya kalınların bulunduğu yerlere **sit alanı** denir.

ETKİNLİK-6

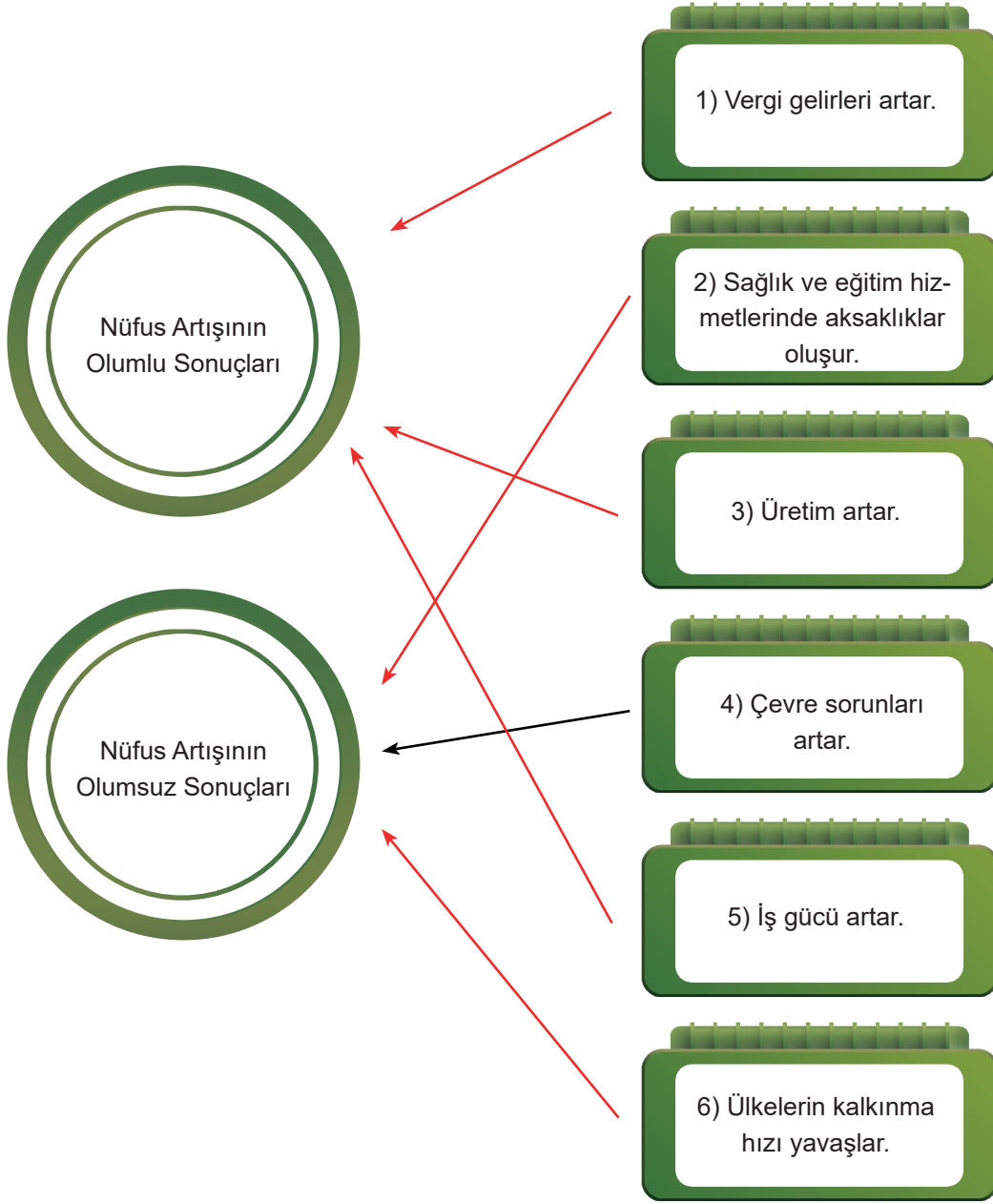
ETKİNLİK-7

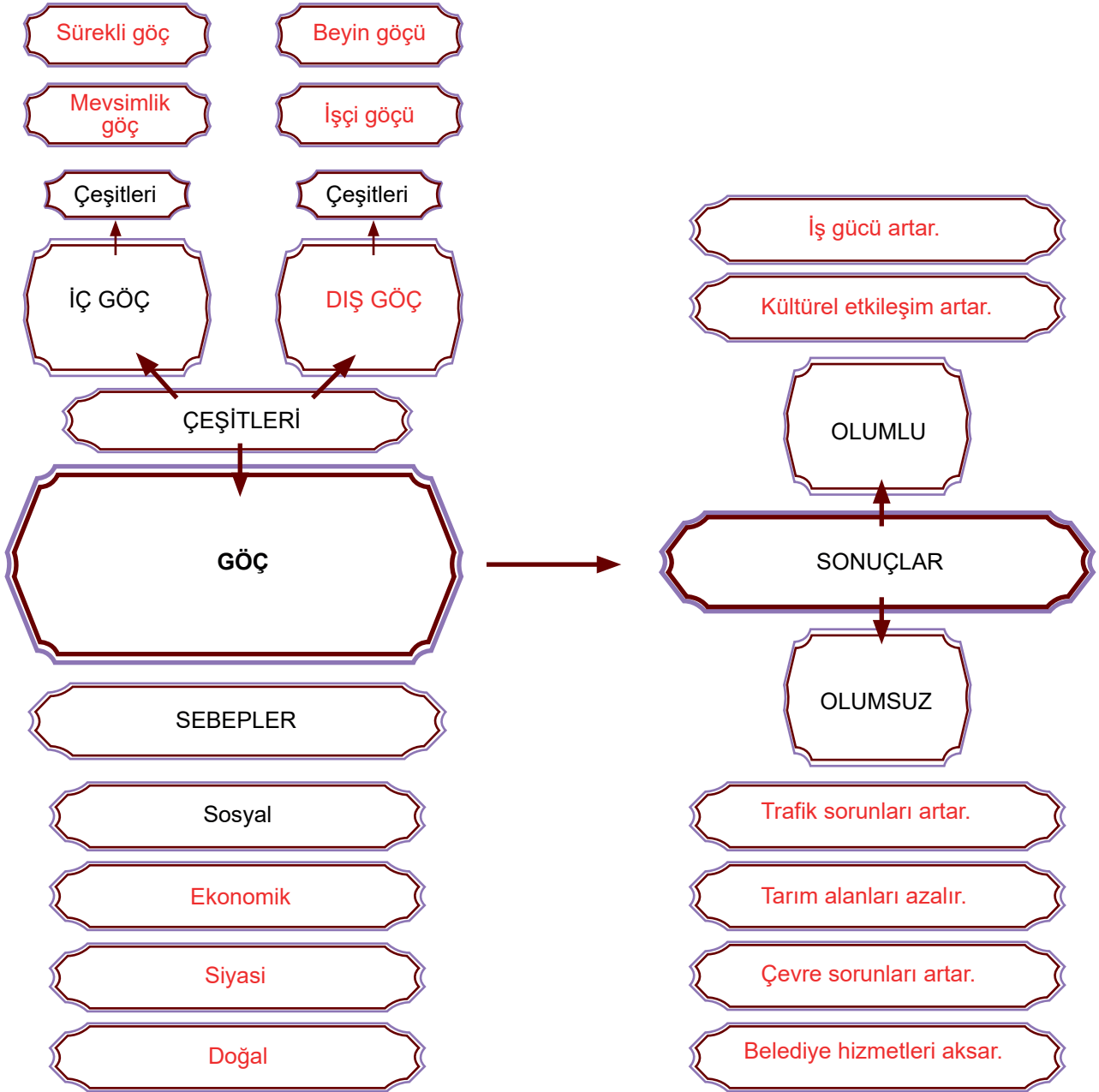
ETKİNLİK-8

	YERLEŞMEYİ ETKİLEYEN DOĞAL FAKTÖRLER				YERLEŞMEYİ ETKİLEYEN BEŞERÎ FAKTÖRLER					
	Su Kaynakları	Bitki Örtüsü	Yer Şekilleri	İklim	Tarım	Ulaşım	Turizm	Sanayi	Madencilik	Sosyal ve Kültürel Faktörler
Çatalhöyük'ün ırmak kıyısında, verimli ve yumuşak toprağın olduğu düz bir alanda kurulması.	✓		✓		✓					
Antalya'nın zengin bitki örtüsü çeşitliliği yanında doğal güzellikleriyle de gelişmesi.		✓					✓			
Batman'ın, petrolün çıkarılmaya başlanması ve petrol rafinerisinin kurulmasından sonra bölgenin en büyük yerleşim yerleri arasına girerek gelişmesi.								✓	✓	
Bursa'nın İpek Yolu üzerinde ılıman iklime, zengin orman kaynaklarına sahip, düz ve verimli bir ovada kurulması.		✓	✓	✓	✓	✓				
Ankara'nın eğitim, sağlık, kültür, sanat, sanayi tesisleri vb. özellikler bakımından gelişmiş olduğu için tercih edilmesi.								✓		✓
İzmir'in uluslararası bir limana, farklı alanlarda hizmet veren birçok sanayi tesisine ve uygun iklim koşullarına bağlı olarak gelişmesi.				✓		✓		✓		

ETKİNLİK-9

ETKİNLİK-10

ETKİNLİK-11

1) Nüfus yoğunluğu en fazla olan il hangisidir?

İstanbul

2) Nüfus yoğunluğu en az olan il hangisidir?

Tunceli

3) İç Anadolu Bölgesi'nin en yoğun nüfuslu kenti hangisidir?

Ankara

4) Nüfus yoğunluğu en az olan bölgemiz hangisidir?

Doğu Anadolu Bölgesi

5) Nüfus yoğunluğu en fazla olan bölgemiz hangisidir?

Marmara Bölgesi

ETKİNLİK-11

4. Çıkış

TESTLER

1- A

2- C

3- B

4- D

